

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu varhaiskasvatuksessa

Esimerkkejä

Tasa-arvoinen varhaiskasvatus -toiminnassa on koulutettu varhaiskasvatuksen ammattilaisia maksuttomilla verkkokursseilla vuosina 2018–2024 Opetushallituksen avustuksen tuella.

Verkkokursseilla on perehdytty muun muassa toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun. Kurssien osallistujat ovat varhaiskasvatuksen ammattilaisia ja osana kurssia he ovat harjoitelleet toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimista. Tässä julkaisussa pääset tutustumaan hyviin, verkkokursseilta nousseisiin esimerkkeihin siitä, miltä toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma voi näyttää.

Tasa-arvolaki on velvoittanut 1.6.2023 alkaen varhaiskasvatusta tekemään toiminnallista tasa-arvosuunnittelua toimipaikkakohtaisesti. Velvoiteen tulisi astua voimaan myös toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun osalta 1.6.2025, mutta loppuvuodesta 2024 näyttää siltä, että hallitus vie läpi päätöksen, jonka mukaan toiminnallisesta yhdenvertaisuussuunnittelusta vastaa toimipaikan sijaan kunta. Varhaiskasvatuksen toimipaikoilla säilyy kuitenkin velvoite toiminnalliseen tasa-arvosuunnitteluun ja toki on mahdollista tehdä sen rinnalla edelleen myös toiminnallista yhdenvertaisuussuunnittelua.

Lakien mukaan toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tulee pohjautua **selvitykseen** toiminnan tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta ja siitä, miten toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin, minkä perusteella määritellään **kehittämistoimenpiteitä** edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lopuksi toimenpiteitä tulee **arvioida**.

Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman tulee perustua omassa toimipaikassa tehtyyn selvitykseen tasa-arvosta. Toivottavasti seuraavat esimerkit voivat antaa kuitenkin ideoita siihen, millaisista arjen hetkistä kehitettävää voi löytyä ja millaisilla konkreettisilla tavoilla toimintaa voi kehittää tasa-arvoiseksi ja yhdenvertaiseksi varhaiskasvatuksessa.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Yhteisissä keskusteluissa keväällä todettu, että henkilöstöllä ei ole tarpeeksi osaamista toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun prosessiin, tieto ja taito tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä hyvin vaihtelevaa.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Henkilökunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-osaaminen	Herätellään henkilöstöä tunnistamaan sukupuolittuneita ja syrjiviä ajatusmalleja esim. eri katsomuksia, kieliä ja kulttuureja kohtaan.	Jokaiseen syksyn tiimi-palaveriin tasa-arvoon tai yhdenvertaisuuteen liittyvä pohdiskelutehtävä korttipakasta. Kortit johdattavat pohtimaan mm. leikkitiloja ja leluja, yhteydenpitoa vanhempien kanssa, kirja- ja lauluvalikoimaa, lasten avustamista, miten ryhmän kielet, katsomukset ja kulttuurit näkyvät arjessa jne.	Johtaja laatii kysymyskortit. Tiimin opettaja vastaa korttien pohjalta keskustelun avaamisesta.	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaaminen on vahvistunut itse- ja yhteisreflektion myötä. Korttipakka havaittu hyväksi keinoksi pitää teemaa esille tiimeissä. Jatketaan korttien läpikäymistä myös ensi syksynä. Riitta laatii lisää kortteja.
	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-osaaminen vahvistuu, toteutetaan inklusiivista kasvatusta	Jokainen tiimi käy läpi samat tehtävät. Avoin keskustelu siitä, missä erityisesti kaivataan lisää työkaluja. Läpikäytyt kysymyskortit jätetään näkyville kahvihuoneeseen pitämään teemaa aktiivisesti mielessä. Havainnoidaan toisiamme loppusyksystä -> havainnoista keskustelu tiimeissä.	Käydään syksyn yhteisessä palaverissa läpi tiimien huomioita. Havainnoinnista vastuussa Leino, Vilja, Haron & Väinö, kaikki tekevät havainnointia.	Havainnointi ja sen tulokset herättivät myös paljon keskustelua. Havainnointi tarkoitus juurruttaa osaksi pedagogista työtä. Jatketaan havainnoinnilla suoraan seuraavaan selvitysvaiheeseen.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Syksyllä havainnoimalla ja lasten kanssa toiminnallisesti keskustellen. Ulkoilussa viskaripojat usein ehtivät varata itselleen autot ja mopot. Leikkikaverit usein samaa sukupuolta. Ulkona liikkumisessa eroja: osa pienemmistä lapsista ja isommista tytöistä liikkuvat ulkona vain vähän, jalkapallon pelaajat pelkästään poikia. Aikuiset paljon omista pulinaporukoissa. Lapsilta nousi esiin se, ettei ole mahdollisuutta päästä kaikkiin leikkeihin mukaan, etenkin lapset, jotka eivät puhu äidinkielenään suomea, jäivät ulkopuolelle.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Ulkoilu	Lapset sukupuolesta ja iästä riippumatta pääsevät tekemään ulkona monipuolisesti eri asioita. Vahvistetaan aikuisten tukea leikeissä, jotta ne sujuvat uusien	-Iltapäivään aikuisen ohjaama liikuntaleikkituokio. -Aamuihin tuettua leikkiä pienryhmissä. -Sovitaan vuorot, ketkä aikuiset mukana leikeissä ja ketkä seuraavat pihan tapahtumia yleisesti. Leikkijä-aikuiset rikastuttavat leikkejä ja tukevat lapsia tutustumaan uusiin leikkeihin, välineisiin ja	Kiertävät vastuut liikuntaleikeissä, aamun pienryhmissä, leikkijä-aikuisissa ja kellottajissa vastuuvoorojen jakamisen suunnittelee Louis.	Lasten ryhmähenki on parantunut ja pihalla leikitään mielellään kaikkien kavereiden kanssa. Pihan leikit ovat rikastuneet ja lapset keksivät paljon hauskoja, yhteisiä projekteja, joissa yhdistyy monenlainen tekeminen. Sukupuolinormit ja kielitaito eivät näy leikeissä ja leikkikavereissa niin vahvasti.
	leikkikavereiden ja monipuolisten lelujen kanssa.	leikkikavereihin. Laajennetaan vierekkäisiä leikkejä niin, että esimerkiksi autolla ajajat pysähtyvät hiekkalaatikolle "kiskalle". -Kellotetaan välineiden ja jalkapallokentän käyttöä, jotta kaikki lapset sukupuolesta riippumatta pääsevät leikkimään esimerkiksi autoilla ja mopoilla ja pelaamaan jalkapalloa.	Kaikki toteuttavat leikkien rikastuttamista, vastuussa Johannes & Virva	Kellottaminen toiminut hyvin, lapset pääsivät käyttämään monipuolisemmin pihan eri välineitä ja paikkoja, kun koko aikaa ei voi viettää yhdessä pisteessä. Päivitetään pihäsäännöt näillä toimenpiteillä. Kaikki toimenpiteet juurtuneet hyvin arkeen, seuraavaksi voidaan etsiä uusia kehittämistoimenpiteitä.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Syksyllä havainnointilomakkeilla ja lasten kanssa juttelemalla. Huomattiin, että sukupuoli vaikutti kehuihin: tytöille paljon kehuja ulkonäöstä ja pojille toiminnasta. Pojat saivat paljon huomiota, myös negatiivista - usein myös ryhmänä "ei saa pojat.". Pojat nostivat esiin, että heitä komennetaan nukkarissa herkemmin olemaan hiljaa kuin tyttöjä.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Kehut ja positiivinen kohtaaminen	Lapsen sukupuoli ei vaikuta siihen, millaisista asioista lapsi saa kiitosta tai huomiota tai huomion määrään ja laatuun	-Jokaiselle lapselle henk.koht. kehu päivittäin, rikotaan kehujen sukupuolistereotyyppioita -Kerrotaan positiivisia huomioita hakutilanteessa huoltajalle -Pyritään vähentämään negatiivista huomiota antamalla kiellon sijasta toimintaohje, ei puhutella lapsia sukupuolen mukaan	-Kehuista pidetään kirjaa, Venla varmistaa, että kaikki kirjaavat ylös kehuja. -Jokainen työntekijä, joka kohtaa huoltajia hakutilanteessa. -Kaikki työntekijät, vastuussa Paju. Seurataan tiimi-palavereissa aktiivisesti, onko sukupuolella puhuttelu ja	Kehujen monipuolistuminen on onnistunut hienosti ja se, että jokainen lapsi saa positiivista huomiota päivittäin. Kehuja lapsista on myös muistettu jakaa huoltajille. Toimenpiteet ovat juurtuneet osaksi toimintaa. Negatiivisen huomion ja sukupuolittuneiden torujen vähentämistä harjoitellaan vielä syksyllä.
Yhteiset säännöt kaikille	Kaikkia lapsia koskevat samat säännöt	Osallistetaan huoltajat pyytämällä kehukirje lapsesta Aikuiset käyvät läpi yhteiset säännöt ja keskustelevat ne ajantasalle. Erityinen huomio nukkarin säännöissä.	etenkin toruminen vähentynyt. Paju lähettää ohjeet vanhemmille Käydään läpi tammikuussa tiimipalaverissa. Vastuussa Venla.	-Kehukirjeet toteutettiin maaliskuussa. Otetaan jokakeväiseksi toimintataavaksi. - "Turhia" sääntöjä löytyi ja niitä saatiin siivottua pois. Lasten mukaan nukkarin säännöt ovat nyt reilumpia. Kehittämistä jatketaan, osa työntekijöitä kokee turhista säännöistä luopumisen vaikeaksi.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Syksyllä selvitystä tehdessä huomattiin, että huoltajien sukupuoli vaikutti kohtaamisiin eteistilanteissa. Isille kerrottiin niukemmin päivän kulusta ja heitä avustettiin enemmän eteisessä lapsen kanssa. Perheiden kanssa, joiden suomen kieli heikkoa, vuorovaikutus oli niukkaa. Osa työntekijöistä koki kommunikoinnin vaikeaksi ja mielummin välttelivät yhteisiä tilanteita ja vuorovaikutusta. Huoltajille teetettiin kysely tämän havainnon jälkeen ja osa huoltajista koki, että he kaipaisivat enemmän tietoa varhaiskasvatuksesta ja sen arjesta.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Yhteistyö huoltajien kanssa	Kohdata huoltajat ja jakaa tietoa lapsesta tasavertaisesti sukupuolesta ja kielitaidosta riippumatta. Kohtaamisella ja keskustelun avauksella osoitetaan kiinnostusta kaikille	-Aamulla mennään saapuvaa lasta ja huoltajaa vastaan. Kysytään aamun tunnelmaa. -Iltapäivällä kerrotaan kuulumisia kaikille huoltajille saman verran. Jos hakevat vuoropäivinä, kerrotaan myös edellisen päivän kuulumiset. Ei avusteta huoltajia eteisessä tarvittavaa enempää. -Tarvittaessa mukana kuvatuki ja Deepl-käännösohjelma.	Kehitetään koko kevään ajan. Koko henkilökunta toteuttaa, vastuussa Lauri. Aamu- ja iltapäivän kohtaamisia arvioidaan tiimipalavereissa, Lauri vastuussa.	Hlökunta on oppinut suhtautumaan huoltajiin tasa-arvoisemmin. Aamu- ja iltapäiväkohtaamiset ovat lisänneet huoltajien, erityisesti suomenkieltä opettelevien, oma-aloitteista vuorovaikutusta hlökunnan kanssa. Huoltajien palaute muutokseen positiivista. Myös lapset tulevat paremmin huomioduksi saapuessaan ja lähtiessään.
	Tarjotaan huoltajille tasa-arvoinen mahdollisuus vaikuttaa lapsen hoitoa ja kasvatusta koskeviin asioihin	-Yhteinen reissuvihkoryhmä puhelimesta, jossa kaikki lapsen huoltajat mukana. -Aloitus- ja vasukeskustelussa puhutaan perheen kaikkien kotien käytännöistä ja kaikkien huoltajien toiveista. Aikataulutetaan niin, että kaikki ja tarvittaessa tulkit pääsevät paikalle	Nadja ja Eeli varmistavaa, että ryhmissä mukana kaikki huoltajat. Opettajat vastaavat keskusteluista.	Reissuvihkoryhmät ovat saaneet kiitosta huoltajilta, nyt tavoitetaan kaikki yhdellä viestillä. Ei suomea puhuvat huoltajat ovat pitäneet kuvaterveisistä. Ryhmät jäävät käyttöön. Lähes kaikkiin keskusteluihin on saatu kaikki huoltajat paikalle sekä tulkit aina paikalle - tähän panostamista jatketaan.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Selvitystä tehty syksyllä videoimalla ja lapsia haastatteleamalla. Huomattiin, että leikkipisteet tukivat sukupuolistereotypisiä leikkejä esimerkiksi sijoittelun ja värityksen avulla ja lapset jakaantuivat eri tiloihin usein sukupuolen perusteella. Lasten haastatteluista kävi ilmi, että valtaosa leikkipisteistä on jakautunut joko tyttö- tai poikavoittoisiksi, eikä niissä juurikaan ole sekaleikkiä. Lapset leikkivät usein samojen, samaa sukupuolta ja äidinkieltä puhuvien lasten kanssa samoja leikkejä. Sekä videoista että haastatteluista kävi ilmi, että myös lapset, jotka ryhmässä lyhyemmän päivän, jäivät helpommin ulkopuolelle leikeistä.

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuuhenkilö	Arviointi
Leikki, leikkiympäristöt ja leikkikaverit	<p>Lasten leikit monipuolistuvat, leikkien sukupuolistereotypiat vähenevät</p> <p>Lasten kaverisuhteet eivät perustu sukupuoleen tai äidinkieleen, lisätään</p>	<p>Lisätään viikkosuunnitelmaan leikkiä eri kokoonpanoilla: vapaata, ohjattua ja tuettua</p> <p>Leikin ja leikkikaverin arpominen 2x viikko</p> <p>Aikuiset osallistuvat leikkeihin aktiivisemmin ja tukevat kaverisuhteiden muodostamista ja ylläpitoa.</p>	<p>Viikkosuunnitelman päivittämisestä vastaa Lotta.</p> <p>Arvonta tiistaisin ja torstaisin, vastuussa Zahra, toteutetaan koko kevään ajan.</p> <p>Kaikki toteuttavat, Zahra vastuussa, koko kevään ajan.</p>	<p>Vaikutukset olivat positiivisia: lapset leikkivät nyt enemmän yhdessä monipuolisissa ryhmissä ja monipuolisia leikkejä. Pelkkään sukupuoleen tai äidinkieleen perustuvat leikkiryhmät ovat lähes kadonneet. Jatketaan arvontaa. Aikuisten osallistuminen leikkeihin on lisääntynyt, pidetään siitä kiinni.</p>
	<p>ryhmään kuulumisen tunnetta lapsille, jotka paikalla lyhyemmän päivän.</p> <p>Leikkiympäristöt kannustavat lapsia leikkimään monipuolisesti eri leluilla</p>	<p>Muokataan huoneita niin, että toisesta tulee roolileikkihuone ja toisesta esineleikkihuone. Auto-, eläin-, ja ponileikkipisteitä sekoitetaan. Tuodaan monipuolisempia värejä kotileikkiin. Yhdistetään sukupuolistereotyypisiä leluja.</p> <p>Lapset otetaan mukaan ympäristön muokkaamiseen.</p>	<p>Ympäristön muokkaus aloitetaan tammikuussa yhdessä lasten kanssa. Vastuussa Jesperi & Sanni.</p> <p>Kehittämistoimenpiteitä toteutetaan koko kevään ajan, arvioidaan touko-kesäkuussa.</p>	<p>Lasten kanssa ympäristön muokkaus oli hauskaa, otetaan siitä säännöllinen tapa joka tammikuuksi. Roolileikki/esineleikki -jakoa mietitään uudelleen ensi keväänä. Leikit monipuolistuivat ja myös aikuisten ajatuksista on onnistuttu purkamaan pois turhia sääntöjä siitä, miten ja missä eri leluja saa käyttää.</p>

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Aikuisten puheessa paljon turhaa sukupuolittunutta puhetta ja rajoittavia normeja. Havaittiin myös, että kaikki päiväkodin ihmisiä esittävät palapelit samasta muotista: kaikki hahmot valkoisia, vammattomia, stereotypisiä heteroperheitä.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Aikuisten vuorovaikutus	Aikuisten sukupuolittunut puhe vähenee	<ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan pois työttelystä ja pojittelusta silloin, kun sukupuolta ei ole tarpeen tuoda esiin. Käytetään lasten nimiä sekä sanoja "lapset", "kaverit" tai "muruset". - Tunnistetaan ja rikotaan rajoittavia normeja puheessa. - Tuetaan tavoitetta tiimipalavereissa yhteisellä keskustelulla, pohdinnalla ja tehtävillä koko kevään ajan. 	<p>Kaikki työntekijät, vastuussa Inna. Puhutaan kehittämisen etenemisestä ja haasteista säännöllisesti palavereissa.</p> <p>Toimintaa kehitetään molempien kehittämiskohteiden osalta tammikuusta toukokuuhun, arvioidaan kesäkuun alussa.</p>	<p>Kevään aikana sukupuolittuneesta puheesta opittiin aika hyvin pois. Kehitettiin yhteinen puuttumisen malli, jossa työkaveri saa korjata toisen sanomisia heti tilanteessa piippauksella. Jatketaan mallin käyttöä.</p>
Palapelien moninaisuus	Ihmisten moninaisuus tulee esille palapeleissä	<ul style="list-style-type: none"> - Jutellaan lasten kanssa sukupuolista ja normeista, etenkin jos syrjiviä normeja kuuluu tai esiintyy arjessa. <p>Hankitaan palapelejä, joissa näkyy eri ihonvärejä, kulttuureja, uskontoja, vammaisuutta, sateenkaariperheitä ja sukupuolinormien rikkomista.</p>	<p>Jokainen työntekijä, vastuussa Joona.</p> <p>Uusien palapelien hankkimisesta vastaa Sofia</p>	<p>Lasten kanssa on keskusteltu sukupuolinormeista ja sukupuolesta, jatketaan teeman esillä pitämistä.</p> <p>Uusia palapelejä hankittu keväällä 4 kpl. Palapelit herätäneet hyvää keskustelua lasten kanssa. Tehdään lisää hankintoja taas, kun hankintoihin on taas rahaa.</p>

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Havainnointia tehty syksyllä. Kirjainventaario paljasti, että kirjojen sukupuolistereotyytiat ovat vahvat. Lisäksi useimmiten kirjojen pääosassa oli poika. Kirjoissa ei näkynyt yhtään vammaisia hahmoja, sukupuolen moninaisuutta, moninaisia perheitä ja vain vähän eri ihonvärejä tai katsomuksia. Huomattiin että sama päti myös käytössä oleviin kuvatuokiin ja tuokiomateriaaleihin.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Kirjat, kuvatuet ja tuokiomateriaalit	Päiväkodin kirjoista löytyy esikuvia kaikille lapsille: kirjoja, joissa rikotaan sukupuolinormeja ja joissa näkyy moninaisia päähenkilöitä, hahmoja ja perheitä.	Hankitaan omaksi kirjoja, joissa näkyy moninaisuus. Pyydetään kirjastosta lainaan kirjapaketti, jossa monipuolisia, normeja rikkovia hahmoja. Jokaisella kirjastokäynnillä lainataan tällaisia kirjoja. Luetaan olemassa olevia kirjoja normeja murtaen.	Johtaja vastaa uusista kirjahankinnoista. Lastenhoitaja pyytää kirjastoa kokoamaan sopivan kirjapaketin. Jokaisen ryhmän vastaava lukee kerran viikossa olemassa olevia kirjoja uusilla tavoilla.	Koottu lista kirjoista, joissa moninaisuutta, osittain kirjaston vinkkien perusteella. Kun tehdään hankintoja, hankitaan kirjoja tältä listalta. Kirjastossa käydessä lainataan vähintään 1 kirja listasta. Kirjojen uusi lukutapa on juurtunut arkeen, sitä jatketaan.
	Kirjojen avulla tuoda tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä keskusteluihin myös lasten kanssa Otetaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioon kuvatuessa ja tuokiomateriaaleissa	Lisätään keskustelua kirjoista lasten kanssa -> lukutuokioita päätteeksi keskusteluhetki. Kun keväällä laaditaan tuokiomateriaaleja, pidetään huoli että kuvissa näkyy monipuolisesti erilaisia ihmisiä. Kuvatukia päivitetään moninaisemmaksi kevään aikana.	Jokaisen ryhmän vastaava suunnittelee kysymyksiä keskustelun tueksi. Käytetään Lukunurkka-materiaalia. Tuokiomateriaalista vastaa jokainen niitä valmistava, veo kokoaa vinkkejä monipuolisista kuvista. Veon vinkkien perusteella opettajat	Lukutuokiot ovat herättäneet hyvää keskustelua mm. siitä, miten olla kiva kaveri, miten sukupuoli ei saa rajoittaa toimintaa ja miten kaikki ovat samanarvoisia. Tuokioita jatketaan. Tuokiomateriaalit ja kuvatuet päivitetty, nyt mukana eri ihonvärejä, vammaisuutta, moninaisia perheitä ja sukupuolinormien rikkomista.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Selvitystä tehty havainnoiden työn lomassa keväällä -23. Huomattiin, että lasten puheessa jonkin verran rajoittavia sukupuolistereotyyppioita, esimerkiksi puhetta siitä, että autoleikki on pojille. Veo nosti esiin, että kirjavalikoimassa voisi olla enemmän kirjoja, jotka tukevat kielenoppimista lapsille, jotka eivät puhu äidinkielenään suomea. Kirjoja tarkastellessa todettiin hahmojen olevan pääsääntöisesti valkoisia ja esimerkiksi erilaisia katsomuksia ei kirjoissa näkynyt.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
S2-lasten kielen oppimisen tukeminen kirjojen avulla	<p>Materiaalit tukevat erityisesti S2-lasten kielen oppimista.</p> <p>Kirjoissa näkyy hahmoja joihin voi samaistua.</p>	<p>Kielen oppimista tukevien kirjojen lainaaminen.</p> <p>Monipuolisempien kirjojen lainaaminen kirjastosta.</p> <p>Hyväksi havaitut kirjat voidaan myös ostaa mahdollisuuksien mukaan omaksi.</p>	<p>Vastuussa Lia, tukea veolta.</p> <p>Vastuussa Lia.</p> <p>Lia.</p> <p>Kehitetään koko syksy -23, arviointi joulukuussa.</p>	<p>Tavoitteita tukevia kirjoja löytynyt hyvin, koottu kirjoista lista. Lista on aktiivisessa käytössä: lainataan listalta kirjoja ja hankitaan aina mahdollisuuksien mukaan omaksi. Teema ei kaipaakaan lisää kehittämistä.</p>
Lasten sukupuolittunut puhe	<p>Lapset eivät tuo puheessa ja käytöksessä enää niin vahvasti ilmi sukupuolistereotyyppioita vaan toimivat yhdessä ennakkoluulottomasti</p>	<p>Kirjoja, lauluja ja kuvia käyttöön, joissa esimerkkejä sukupuolinormien rikkomisesta.</p> <p>Draamahetkiä, joissa esim. punahilkka on poika, koti-isä, joka nauttii kynsihuollosta, äiti joka ajaa moottoripyörällä jne. Otetaan aikaa lasten kanssa keskustelulle ja ihmettelulle. Kysytään kysymyksiä: miksi ajattelet noin?</p>	<p>Vastuussa Anssi, kaikki toteuttavat.</p> <p>Johanna vastaa draamahetkien suunnittelusta ja toteutuksesta.</p> <p>Kaikki työntekijät, Anssi vastuussa.</p> <p>Kehitetään koko syksy -23, arviointi joulukuussa.</p>	<p>Kuvia päivitetty, lauluihin ja kirjoihin saatu monipuolisuutta. Draamahetket onnistuivat hyvin, teemat näkyvät myös tulevaisuudessa draamatuokioissa.</p> <p>Lasten kanssa käyty paljon hyviä keskusteluja, välillä kiire vaikeutti lasten sanomisiin tarttumista. Sukupuolittunut puhe on vähentynyt, lapset osaavat tuoda esiin myös moninaisuutta. Tulevaisuudessa edelleen tarve normien rikkomiselle.</p>

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Selvitystä tehty syksyllä sosiogrammin avulla, sosiogrammi tehty lasten välisistä suhteista kahdesti: havaintojen ja haastattelujen perusteella. Uudessa ryhmässä on havaittu jonkin verran ulossulkemista leikeistä ja asennetta, että kaikkien kanssa ei haluta leikkiä. Tässä vaikuttimena näkyvät ainakin sukupuoli, kielitaito ja tuen tarve. Kieltä opettelevilta lapsilta nousi esiin, että jännittävät arjen tilanteita. Ryhmässä runsaasti lapsia erilaisista taustoista ja kielen kehittymisen ja osaamisen tasossa isoja eroja. Myös useampi lapsi, joilla tuen tarvetta. Työntekijät kaipaavat tukea lasten ryhmäyttämiseen sekä erimielisyyksien vähentämiseen.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Lasten kaveri-, tunne- ja turvataidot, näitä vahvistamalla pyritään ennaltaehkäisemään konflikteja	<p>Kaikilla on turvallinen olo päiväkodissa</p> <p>Lapset osaavat olla kivoja kavereita toisilleen</p> <p>Leikkien ulkopuolelle jättäminen vähentyy</p>	<p>Säännöllinen tunnetukio arkeen, monipuolisia toteutustapoja mm. kirjojen, piirtämisen ja leikin kautta.</p> <p>Turvasääntöjen opettelu lasten kanssa. Nimetään kehonosia päivittäisissä perushoitotilanteissa. Lukuhetkiin mm. kirjat Pipunan ikioma napa sekä Piki- ja Molli- sarjat.</p>	<p>Kehittämistä tehdään 6kk ajan.</p> <p>- Tunnetukioista vastaavat Rosa ja Verna</p> <p>- Turvasääntöjen opettelusta vastaa Verna</p> <p>- Jokainen työntekijä tukee kaverisuhteita, vastuussa Päivi</p>	<p>-Arki on sujunut paremmin: lapset toimivat enemmän yhdessä ilman konflikteja. Jatketaan kuitenkin sen kehittämistä, miten saadaan tuettua myös kieltä vielä opettelevat mukaan kaikkien toimintaan.</p> <p>- Lapset osaavat sanoittaa tunteitaan ja tarpeitaan, teemojen käsittelyä pidetään esillä säännöllisesti arjessa</p>
	<p>Lapset osaavat toimia kiusaamis- ja häirintätilanteissa</p> <p>Näytetään lapsille esimerkkiä hyvästä yhteishengestä</p>	<p>- Aikuisten vahva tuki kaverisuhteiden muodostamiseen.</p> <p>-Rakennetaan kiva kaveri-teemainen nukketeatteriesitys.</p> <p>- Jokaiseen kiusaamis- ja pahanmielentilanteeseen puututaan, hyödynnetään pisarapuuttumisen mallia</p> <p>- Kehitetään työyhteisön ilmapiiriä anonyymeillä kehukorteilla.</p>	<p>Rosa suunnittelee nukketeatteriesityksen yhdessä lasten kanssa, teemana ystävyys ja normien purkaminen.</p> <p>Jokainen työntekijä, pisarapuuttumisesta kertoo lisää Verna</p> <p>Vastuussa Päivi</p>	<p>-Nukketeatteriesitys oli mahtava projekti, joka tuki kaverintaitojen oppimista. Tehdään esityksiä jatkossakin.</p> <p>-Pisarapuuttuminen juurtunut käyttöön.</p> <p>-Kehukortit auttaneet myös aikuisten ryhmäytymistä, kivan kaverin esimerkkinä toimimista jatketaan, syksyksi uusi kehumisprojekti korttien tilalle</p>

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Tehty keväällä, henkilöstöltä nousi esiin, että kaikki eivät koe itseään varmaksi toimiessaan ryhmässä olevien lasten kanssa, joilla on tuen tarpeita tai liikuntavamma. Osalla jopa sellainen asenne, että koska ei ole työkaluja toimia näiden lasten kanssa, välttelee heitä.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Ableismi	Henkilöstöllä tietoa, taitoa ja työkaluja toimia kaikkien lasten kanssa, jokainen lapsi tuntee olevansa ryhmässä yhdenvertainen	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset keskustelut ableismista, vammaisuudesta, tuen tarpeista. Mikä lasten kanssa toimimisessa mietityttää tai pelottaa? - Tuetaan henkilöstön ja lasten tutustumista toisiinsa. - Yhteistä koulutusta aiheesta 	<ul style="list-style-type: none"> -Johtaja vastuussa keskusteluista, tiimipalavereissa aikaa tälle. Myös yhteistä keskustelua koko päiväkodille. -Veo -Johtaja vastuussa, koulutus vuoden alussa. Mukana kommunikaatio-ohjaaja, kuntoutusohjaaja, fysioterapeutti ja veo. 	<p>Henkilöstön asenteet ja "pelko" muuttuneet, toimivat rohkeasti kaikkien lasten kanssa. Koulutukset ja tuutustuminen lapsiin onnistunut hyvin.</p> <p>Lasten yhdenvertaisuuden kokemusta ei ole mitattu, seuraavaksi mietitään tapoja siihen ja perehdytään miten fyysinen ympäristö estää/tukee lapsen yhdenvertaisuutta.</p>
Puhetta tukeva kommunikointi lasten kanssa	Sujuvoittaa kommunikaatiota etenkin lasten ja aikuisten välillä, tukea puheen ja suomen kielen oppimista sekä antaa henkilöstölle konkreettisia työkaluja kommunikointiin.	<ul style="list-style-type: none"> -Otetaan käyttöön ainakin viittomia, kuvatauluja, kuvia ja puhepiirtämistä lasten kanssa kommunikoidessa. - Reija on käynyt kommunikaatiokoulutuksen viime keväänä, jakaa oppimaansa ja saamansa materiaalin koko päiväkodille. 	<p>Veo</p> <p>Reija</p> <p>Kehittämistä tehdään koko vuoden ajan.</p>	<p>Eryteisesti kuvataulut juurtuneet hyvin osaksi arkea, osa kokee tarvitsevansa enemmän harjoitusta vielä viittomien ja puhepiirtämisen kanssa. Kehittämistä jatketaan.</p> <p>Reijan jakamat materiaalit on jokainen käynyt läpi ja lyhyt alustus tyhy-päivässä teemasta oli hyvä!</p>

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu: Huoltajille tehdyn kyselyn perusteella selvisi, että huoltajille osoitetussa materiaalissa, kuten lomakkeissa, puhutaan runsaasti äidistä ja isästä eli tehdään oletuksia perhemuodosta, osa perheistä oli kokonut tämän negatiivisena. Henkilöstöltä nousi esiin, että ryhmissä, joissa on lapsia eri kieli-, katsomus- ja kulttuuritaustoista, lasten taustaa ei huomioida lähes lainkaan.

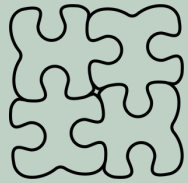
Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Viestintä huoltajien kanssa	Päivittää huoltajille suunnatut, käytössä olevat lomakkeet ja materiaalit niin, että puhutaan lapsen huoltajista eikä oleteta huoltajien määrää.	Päivitetään lomakkeiden, Pedanetin ja muu selvityksessä löydetty materiaali ajantasaiseksi kieleltään.	Varhaiskasvatussihteeri ja veot. Kevään aikana.	Materiaali saatiin päivitettyä kevään aikana. Päivittäminen koettiin yllättävän helpoksi ja aiheutti ihmetystä, miksi materiaalit sisälsivät näin paljon oletuksia perheiden kokoonpanoista.
Ryhmän lasten kieli-, kulttuuri- ja katsomustaustojen huomioiminen	Otetaan perhelle tärkeitä juhlapäiviä osaksi arkea. Huomioidaan lasten kotikieliet.	Kysytään perheiltä toiveita siitä, mitä ja miten heille tärkeitä juhlapäiviä voisi nostaa arjessa esiin. Lisätään tervehdys lasten kotikielillä päiväkodin oveen. Opetellaan tervehdys- ja kiitos-sanoja lasten kotikielillä kaikkien työntekijöiden ja lasten kanssa.	Ryhmien opettajat. Koko kevät.	Sekä huoltajat, lapset että henkilöstö arvioivat muutoksen olleen positiivista. Jatketaan syksyllä eri juhlapäivien esillä pitoa ja lisätään jokaiselle ryhmälle tärkeät juhlat ryhmän vuosikelloon. Lisätään syksyllä kotikielten näkymistä päiväkodissa eri kielisillä lastenlauluilla.

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

Milloin selvitystä tehty ja mitä havaittu:

Avoimen varhaiskasvatuksen asiakkaille tehtiin kysely toukokuussa 2024, kyselyssä nousi esiin, että toiminnan mainostus ei tavoita kaikkia kohderyhmiä. Kyselyn jälkeisessä keskustelussa henkilöstö tuli siihen lopputulokseen, että mainoskanavat ovat ehkä suunnattu tietynikäisille ja -taustaisille kävijöille, myös sisältö ja ymmärrettävyys esim. eri kielitaustoista tuleville nousi esiin. Keskustelussa nousi tarve panostaa kävijöiden tasa-arvoiseen kohtaamiseen ja huomattu satunnaisesti tarvetta puuttua huoltajien väliseen keskusteluun, jossa ilmenee ennakkoluuloja.

Kehitettävä teema	Tavoite	Kehittämistoimenpiteet	Kehittämisaikataulu & vastuhenkilö	Arviointi
Huoltajien ja lasten kohtaaminen avoimessa varhaiskasvatuksessa	Kohdata kaikki asiakkaat tasa-arvoisesti, ilman sukupuoliin liityjä ennakkoasenteita. Pitää ammattilaisena huoli siitä, että keskustelut eivät loukkaa muita (rasismi, transfobia, sukupuolittuneet odotukset)	<ul style="list-style-type: none">- Kohdataan jokainen asiakas henkilökohtaisesti ja ollaan läsnä- Henkilöstön kesken opetellaan tunnistamaan omia ennakkoasenteita- Puututaan rohkeasti, jos ilmenee epäasiallista puhetta. Luodaan yhteinen toimintatapa tähän.	<p>Opettajalla päävastuu tavoitteiden toteutumisen edistämisestä, molemmat työntekijät toteuttavat toimenpiteitä.</p> <p>Kehittäminen alkaa syksyn alussa, tavoitteet kirjataan avoimen varhaiskasvatuksen toiminta- ja kehittämissuunnitelmaan,</p>	<p>Yhteisillä keskusteluilla on onnistuttu kehittämään asiakkaiden yksilöllistä kohtaamista ja omien ennakkoasenteiden tunnistamista. Pidetään teemaa edelleen esillä keväällä.</p> <p>Luotiin Puuttumisen toimintamalli, johon ollaan oltu tyytyväisiä, ensi keväänä</p>
Toiminnan mainostaminen	Kohdentaa mainontaa toiminnasta kaikille mahdollisille kävijöille taustasta, iästä, uskonnosta, sukupuolesta jne. riippumatta.	<ul style="list-style-type: none">- Kehitetään mainostamista yhdessä kunnan viestinnän kanssa:-Uusia viestintäkanavia!- Luodaan mainoksia, jotka selkeitä ja kutsuvia useammalle kohderyhmälle-Selvitetään mahdollisuuksia saada mainoksia myös muilla kielillä.	jota arvioidaan kaksi kertaa vuodessa. Ensimmäinen arviointi joulukuussa, silloin mietitään ovatko kehittämistarpeet samat edelleen keväällä.	<p>kerrotaan toimintamallista muille avoimen vakan toimijoille kunnassa.</p> <p>Mainonnan kehittäminen aloitettu yhdessä viestinnän kanssa, jatketaan keväällä, ensimmäiset uudet mainokset ulos loppukevästä. Saadaan eri kieliversioita markkinointimateriaalista!</p>

TASA-ARVOINEN VARHAISKASVATUS

12/2024

